

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

**за изменение и допълнение на Закона за чужденците в
Република България**

(обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 73 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 21 и 44 от 2012 г., бр. 16, 23, 52, 68, 70 и 108 от 2013 г. и бр. 53 от 2014 г., бр. 14, 79 и 80 от 2015 г. и бр. 15 от 2016 г.)

§ 1. Член 6 се изменя така:

„Чл. 6. Чужденците, които се намират на територия под суверенитета на Република България, носят гражданска, административна и наказателна отговорност както българските граждани, доколкото специален закон, международен договор или нормите на международното обичайно право не предвиждат друго.“

§ 2. В чл. 8а се правят следните изменения:

1. Алинея 3 се отменя.

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Органите за граничен контрол не допускат влизане на територията на Република България на лице, което се позовава на качеството си на член на семейството на български гражданин, но не е удостоверило в разумен срок това с някой от документите по ал. 2 или с друг надлежен документ. Отказът се мотивира и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.“

§ 3. Член 9 се изменя така:

„Чл. 9. Визата е разрешение за влизане и пребиваване или летищен транзит.“

§ 4. В чл. 9а ал. 1 се отменя.

§ 5. В чл. 9б ал. 1 се изменя така:

„(1) Виза се издава чрез персонализиране на визов стикер по образец на Европейския съюз.“

§ 6. В чл. 9в се правят следните изменения:

1. Алинеи 1 и 2 се изменят така:

„(1) Визовият стикер се полага в редовен паспорт или в друг заместващ го редовен документ за задгранично пътуване, признат от Република България.

(2) Когато чужденецът притежава паспорт или заместващ го документ за задгранично пътуване, който не е признат от Република България, визовият стикер може да бъде положен върху бланка за поставяне на виза по единен образец на Европейския съюз, която е утвърдена с акт на Министерския съвет.“

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Условието и редът за отпечатване, съхраняване, полагане, анулиране, бракуване и унищожаване на визовите стикери и на бланките за поставяне на виза се определят с акт на Министерския съвет.“

§ 7. Член 9г се изменя така:

„Чл. 9г. (1) Оправомощените длъжностни лица в Министерството на външните работи, в дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина и в органите за граничен контрол могат да вземат решения за издаване, за отказ за издаване, за анулиране и отменяне на визи, а в органите за административен контрол на чужденците – за анулиране и отменяне на визи, при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(2) При спазване на реда, установен в Закона за международните договори на Република България, могат да бъдат сключвани двустранни и многостранни договори за представителство за приемане и обработка на заявления за издаване на визи и за обмен на лични данни във връзка с това.

(3) Министърът на външните работи или оправомощено от него длъжностно лице може да сключи договор за сътрудничество с външен изпълнител за представителство за приемане и обработка

на заявления за издаване на визи и обработка на лични данни при спазване на разпоредбите за защита на личните данни, при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(4) Дипломатическите и консулските представителства могат да сътрудничат с търговски посредници въз основа на акредитация, която се предоставя при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 9е, ал. 1, за приемане и обработка на заявления за издаване на визи, с изключение на събиране на биометрични данни."

§ 8. Член 9д се изменя така:

"Чл. 9д. По изключение, когато това се налага от държавния интерес, от извънредни обстоятелства или по хуманитарни причини, органите за граничен контрол на граничните контролно-пропускателни пунктове могат да издават еднократни визи за краткосрочно пребиваване с валидност и разрешен срок на пребиваване до 15 дни. За издадените визи се уведомява незабавно Държавна агенция „Национална сигурност"."

§ 9. В чл. 9е, ал. 1 думата „акт" се заменя с „наредба".

§ 10. В чл. 9ж се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинеи 1, 2 и 3 се изменят така:

"(1) За издаване на виза кандидатът подава попълнено и подписано заявление по образец, към което прилага документи, доказващи целта на пътуването. Образците на заявленията за издаване на визи се определят с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(2) Сроковете за подаване на заявленията за издаване на визи се определят с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(3) При подаване на заявлението за издаване на виза се събират и обработват лични данни, включително биометрични данни. Редът за събиране на данните се определя с наредбата по чл. 9е, ал. 1."

2. В ал. 4:

а) в основния текст след думите „пръстови отпечатъци“ се добавя „при подаване на заявления за издаване на визи за летищен транзит и за краткосрочно пребиваване“;

б) в т. 3 думите „с официална цел“ се заличават.

3. Създава се нова ал. 5:

„(5) От изискването за снемане на пръстови отпечатъци при подаване на заявления за издаване на визи за дългосрочно пребиваване се освобождават:

1. деца на възраст до 12 години;

2. лица, при които снемането на пръстови отпечатъци е физически невъзможно; когато е възможно снемането на пръстови отпечатъци от по-малко от 10 пръста, се сема съответният брой пръстови отпечатъци; когато снемането е временно невъзможно, от кандидата се изисква да даде пръстови отпечатъци при подаване на следващо заявление;

3. лица, назначени за ръководители на дипломатически или консулски представителства, акредитирани за Република България, или за ръководители на представителства на международни организации на територията на страната – когато това е предвидено в международен договор или при условията на взаимност;

4. членове на дипломатическия персонал на дипломатическите представителства и на консулския персонал на консулските представителства, акредитирани за Република България – когато това е предвидено в международен договор или при условията на взаимност;

5. членове на персонала на представителства на международни организации на територията на страната, когато се ползват с дипломатически имунитет по силата на международен договор.“

4. Досегашната ал. 5 става ал. 6 и в нея, в изречение първо думите „информационната система за издаване на визи“ се заменят с „визовата информационна система“, а думите „или органи на държавите членки“ се заменят с „на Република България или на друга държава – членка на Европейския съюз“ и се поставя запетая.

5. Досегашната ал. 6 става ал. 7 и в нея, думите „националната визова“ се заменят с „визовата“.

§ 11. Член 9з се изменя така:

„Чл. 9з. (1) Когато кандидатът за виза не е представил валиден паспорт или друг, заместващ го редовен документ за пътуване, или е отказал да му бъдат събрани биометрични данни, или визовата такса не е била платена, заявлението за издаване на виза е недопустимо.

(2) В случаите по ал. 1 дипломатическото или консулското представителство незабавно връща заявлението, платената визова такса и приложените към заявлението документи и унищожава събраните биометрични данни.

(3) Преди да вземат решение по заявление за издаване на виза оправомощените длъжностни лица имат право да изискват от кандидатите за визи допълнителни данни и документи, с които те да обосноват достоверно заявената цел на пътуване, като са длъжни да извършват необходимите проверки на заявените данни.

(4) По изключение, когато изискванията по ал. 1 не са изпълнени, заявлението може да бъде прието за допустимо, когато са налице причини от хуманитарен характер или това се налага от държавния интерес.

(5) Приетото заявление за издаване на виза и приложените документи, удостоверяващи целта на пътуването, не поражда задължение за издаване на виза.“

§ 12. В чл. 10 се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) в т. 1 след думата „опасност“ се добавя „международните отношения“, а думите „сигурността на страната“ се заменят с „националната сигурност“;

б) в т. 3 след думата „извършва“ се добавя „или има намерение да извършва“;

в) точка 10 се изменя така:

„10. има данни, че през последните две години е нарушил граничния, паспортно-визовия, валутния или митническият режим на Република България;“

г) в т. 13 думите „и тази мярка е в сила“ се заличават;

д) точка 15 се отменя;

е) в т. 17 след думите „не докаже“ се добавя „достоверно“, а думите „планираният престой“ се заменят със „заявеното пребиваване или транзитно преминаване, или летищен транзит“;

ж) точка 18 се изменя така:

„18. вече е пребивавал на територията на Република България 90 дни в рамките на последните 180 дни като притежател на виза за краткосрочно пребиваване или при условията на безвизов режим за краткосрочно пребиваване;“

з) в т. 24 думите „преди изтичането на визата, за която кандидатства“ се заменят с „в рамките на разрешения срок за пребиваване“;

и) създава се т. 25:

„25. на лицето е наложена принудителна административна мярка по чл. 41, освен ако не е допуснато доброволно завръщане.“

2. Алинея 3 се отменя.

§ 13. Създава се чл. 10а:

„Чл. 10а. (1) Отказите за издаване на виза могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс относно тяхната законосъобразност.

(2) При вземане на решение да бъде отказано издаване на виза оправомощените длъжностни лица са длъжни да уведомят писмено кандидата за виза за правното основание и за мотивите за решението.

(3) Мотивите за отказите за издаване на визи по чл. 10, ал. 1, т. 1-3, както и когато разкриването на данните и обстоятелствата, въз основа на които е взето решението, засягат или биха могли да засегнат непосредствено външната политика и международните отношения на Република България или националната и обществената сигурност, се посочват в отделен документ, изготвен от съответните компетентни органи. В случай че този документ съдържа класифицирана информация, той се съставя по реда на Закона за защита на класифицираната информация.“

§ 14. В чл. 12, ал. 1 думите „се издава“ се заменят с

„може да бъде издадена“, а думата „пристига“ се заменя с „има намерение да пристигне“.

§ 15. В чл. 14 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинеи 1 и 2 се изменят така:

„(1) Виза за краткосрочно пребиваване може да бъде издадена на чужденец, който има намерение да премине транзит през територията на Република България или да пребивава краткосрочно на нейна територия за срок до 90 дни в рамките на 180 дни.

(2) Визата за краткосрочно пребиваване с цел транзитно преминаване дава право на притежателя да влезе на територията на Република България и да я напусне в срок до 48 часа, на път от една държава за друга държава, освен ако разпоредби на международен договор или на правото на Европейския съюз, които са в сила и се прилагат от Република България, не предвиждат друго.“

2. Алинея 3 се отменя.

3. В ал. 4 след думите „да бъде“ се добавя „със срок на валидност до 5 години и да бъде“.

4. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Независимо от декларираните данни със заявлението за издаване на виза, въз основа на резултатите от извършени проверки и оценката на риска оправомощените длъжностни лица имат право да определят по-кратки срокове на валидност на визата и на продължителност на разрешеното пребиваване. Срокът на валидността на визата не може да надхвърля 5 години.“

§ 16. В чл. 15 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „се издава“ се заменят с „може да бъде издадена“, а думите „да се установи продължително или постоянно в Република България“ се заменят с „да получи разрешение за продължително, дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България на едно от основанията, посочени в този закон“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Виза за дългосрочно пребиваване със срок на валидност до една година и разрешено пребиваване до 360 дни може да бъде издадена, когато това е предвидено в наредбата по чл. 9е, ал. 1.“

3. В ал. 4 след думите „дългосрочно пребиваване“ се добавя „по ал. 1“, а накрая се поставя запетая и се добавя „а при издаване на карта по чл. 23а – от Министерството на външните работи“.

§ 17. В чл. 16, ал. 5 думите „акт на Министерския съвет“ се заменят с „наредбата по чл. 9е, ал. 1“.

§ 18. В чл. 17 се правят следните изменения:

1. В ал. 5 думите „автоматизирана проверка или за установяване самоличността на чужденците“ се заменят с „проверка на заявената самоличност на чужденеца или установяване на действителната му самоличност“.

2. Алинея 6 се изменя така:

„(6) При влизане и при напускане на територията на Република България органите за граничен контрол полагат печат в паспорта или в заместващия го документ за пътуване на чужденеца.“

§ 19. В чл. 18, ал. 2 след думата „работи“ се добавя „при условия и по ред, определени в международен договор, в закон или в акт на Министерския съвет“.

§ 20. В чл. 19 ал. 2 се изменя така:

„(2) Размерът на финансовите средства по ал. 1, т. 2, минималните застрахователни суми и покриваните застрахователни рискове по ал. 1, т. 3, образецът на поканата и документите по ал. 1, т. 5 се определят с наредбата по чл. 9е, ал. 1.“

§ 21. Създава се чл. 20б:

„Чл. 20б. При необходимост и по реда на Закона за международните договори на Република България могат да бъдат сключвани споразумения с компетентните власти на други държави за изпращане и приемане на специалисти в областта на сигурността на документите за пътуване и за извършване на проверки на летища на териториите на договарящите страни на

документите за пътуване на пътниците от международни полети.”

§ 22. Създава се глава втора „а” с чл. 21б-21ж:

„Глава втора „а”

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СТАТУТ НА ЛИЦЕ БЕЗ ГРАЖДАНСТВО В РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА РАТИФИЦИРАНЕ НА КОНВЕНЦИЯТА ЗА
СТАТУТА НА ЛИЦАТА БЕЗ ГРАЖДАНСТВО, ПРИЕТА НА 28 СЕПТЕМВРИ 1954
Г.

В НЮ ЙОРК ОТ ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ

Чл. 21б. (1) Статут на лице без гражданство може да се предостави на чужденец, който е роден или е влязъл законно на територията на Република България, има издадено разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване и не се явява гражданин на нито една държава в съответствие с нейното законодателство.

(2) Редът за установяване на обстоятелствата по ал. 1 се определя с правилника за прилагане на закона.

Чл. 21в. (1) Директорът на дирекция „Миграция” или оправомощено от него длъжностно лице издава решение, с което предоставя или отказва статут на лице без гражданство в Република България.

(2) Решението по ал. 1 се издава в срок до шест месеца от подаване на заявлението, като в случаите на правна или фактическа сложност срокът може да бъде продължен с още два месеца.

(3) Редът за предоставяне на статут на лице без гражданство се определя с правилника за прилагане на закона.

Чл. 21г. (1) По заявлението за предоставяне на статут на лице без гражданство директорът на дирекция „Миграция” или оправомощено от него длъжностно лице постановява решение за отказ, в случай че кандидатът:

1. не отговаря на условията на чл. 21б;

2. попада в обхвата на чл. 1, т. 2 на Конвенцията за статута на лицата без гражданство, приета на 28 септември 1954 г. в Ню Йорк от Организацията на обединените нации;

3. не е декларирал гражданството си с цел получаване на статут на лице без гражданство.

(2) Директорът на дирекция „Миграция“ или оправомощено от него длъжностно лице прекратява производството, в случай че:

1. кандидатът почине;

2. кандидатът оттегли в писмена форма заявлението си;

3. кандидатът не се яви на интервю и не представи доказателства от които е видно, че има уважителни причини за това;

4. се установи с официален документ, че данните, фактите или документите, въз основа на които се иска статут на лице без гражданство, са неверни;

5. кандидатът не представи в указания срок допълнително изискани данни или документи, необходими за производството по предоставяне на статут на лице без гражданство.

Чл. 21д. Решението за отказ за предоставяне статут на лице без гражданство и за прекратяване на производството подлежи на обжалване при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 21е. (1) На лице с предоставен статут на лице без гражданство в Република България и издадено разрешение за постоянно или дългосрочно пребиваване в Република България се издава документ за самоличност „удостоверение за пътуване зад граница на лице без гражданство“ със срок на валидност пет години.

(2) В документа по ал. 1 се отбелязва, че е издаден съгласно изискванията на Конвенцията за статута на лицата без гражданство, приета на 28 септември 1954 г. в Ню Йорк от Организацията на обединените нации. На заглавната страница се съдържа и обозначението „Конвенция от 28 септември 1954 г.“

(3) Документът по ал. 1 може да бъде издаден и на лице с предоставен статут на лице без гражданство от друга държава, когато има издадено разрешение за пребиваване на постоянно или

дългосрочно пребиваващ в Република България чужденец и поради непреодолими причини, доказани по ред, предвиден в правилника за прилагане на закона, не може да поднови документа си за пътуване от държавата, която първоначално го е издала.

Чл. 21ж. (1) Статут на лице без гражданство в Република България се отнема от директора на дирекция „Миграция“ или от оправомощено от него длъжностно лице, когато се установи, че:

1. данните, въз основа на които е предоставен статут на лице без гражданство, са неверни;

2. лицето притежава гражданство, което не е декларирало.

(2) Решението, с което се отнема статут на лице без гражданство, подлежи на обжалване при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.”

§ 23. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 1 думата „издадена“ се заличава, а след думите „ал. 2“ се поставя запетая и се добавя „т. 3 и 4“;

б) в т. 2 след думата „договори“ се добавя „или договори на Европейския съюз с трети държави“, а думите „или облекчен визов“ се заличават;

в) създава се нова т. 3:

„3. актове на правото на Европейския съюз, които са в сила и се прилагат от Република България;“

г) досегашната т. 3 става т. 4.

2. В ал. 4 думите „т. 3“ се заменят с „т. 4“.

§ 24. В чл. 23 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 т. 1 се изменя така:

„1. краткосрочно – до 90 дни в рамките на всеки 180-дневен период от датата на влизането в страната;“.

2. Алинея 3 се отменя.

3. Алинея 4 се отменя.

§ 25. Създава се чл. 23а:

„Чл. 23а. (1) След регистрация при условия и по ред, определени в закон или в акт на Министерския съвет, Министерството на външните работи издава на чужденците, които

са членове на персонала на дипломатическо или консулско представителство, или на представителство на международна организация, акредитирана в Република България, и на членовете на техните семейства:

1. карта на член на дипломатическия персонал на дипломатическо представителство или на представителство на международна организация, акредитирана в Република България („дипломатическа карта“);

2. карта на консулско длъжностно лице в консулско представителство („консулска карта“);

3. карта на член на административно-технически персонал на дипломатическо или на консулско представителство, или на представителство на международна организация, акредитирана в Република България („карта на административно-технически персонал“);

4. карта на член на обслужващия персонал на дипломатическо или на консулско представителство, или на представителство на международна организация, акредитирана в Република България („карта на обслужващ персонал“).

(2) След регистрация Министерството на външните работи издава карти на членовете на семействата на лицата по ал. 1 от същия вид, както на титуляря.

(3) Членове на семействата на лицата по ал. 1, освен ако друго не е предвидено в двустранен или многостранен международен договор, са лицата, които живеят с титуляря в едно домакинство и са:

1. съпруга/съпруг или регистриран партньор, с когото лицето живее на съпругески начала;

2. низходящи, включително само на лицето по т. 1, които не са навършили 21-годишна възраст, не са встъпили в брак и не упражняват доходоносна дейност;

3. низходящи от 21- до 26-годишна възраст, включително само на лицето по т. 1, които не са встъпили в брак и са записани редовна форма на обучение в българско висше учебно заведение;

4. низходящи над 21-годишна възраст, включително само на лицето по т. 1, които нямат собствени доходи, обективно не

са в състояние да осигуряват сами издръжката си и сериозни здравословни причини налагат титулярят да полага лично грижи за тях;

5. възходящи на титуляря или на лицето по т. 1, които са на издръжка и сериозни здравословни причини налагат титулярят да полага лично грижи за тях - при условията на взаимност.

(4) Министерството на външните работи уведомява Министерството на вътрешните работи, Министерството на финансите и Държавна агенция „Национална сигурност“ за извършените регистрации.

(5) Министерството на външните работи води електронен регистър на регистрациите и издадените карти, който съдържа:

1. имената, длъжността и гражданството на лицето, на което е издаден документът;
2. вида и номера на издадения документ;
3. датата на издаване и срока на валидност.

(6) Картите по ал. 1 се издават с валидност за срока на акредитацията, но не повече от 5 години, и удостоверяват предоставените имунитети и привилегии по смисъла на международното право, както и правото на многократно влизане и на пребиваване на територията на страната, ако друго не е предвидено в международен договор, който е в сила за Република България или не следва от условията на взаимност.

(7) Картите по ал. 1 се връщат при изтичане на срока на акредитацията, при смърт или при обявяване на лицето за нежелано.”

§ 26. В чл. 24 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) точка 2 се изменя така:

„2. осъществяват търговска дейност в страната по законоустановения ред, като в резултат на тази дейност са разкрити най-малко 10 работни места на пълно работно време за български граждани, поддържани за срока на пребиваването, освен

когато е уговорено друго в международен договор, ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България, като изискването е валидно за всеки един съдружник поотделно;”

б) точки 6, 7 и 8 се изменят така:

„6. са представители на чуждестранни търговски дружества, регистрирани в Българската търговско-промишлена палата, след проверка и оценка на представените документи относно активност и данъчна изрядност на дружеството, и относно планираните дейности на представителството;

7. са финансово осигурени родители на български гражданин или на чужденец, който притежава разрешение за постоянно пребиваване, когато документите, удостоверяващи семейните връзки, които произхождат от чужбина, са признати или допуснати за изпълнение и са регистрирани по реда на българското право;

8. са постъпили на продължително лечение в лечебно заведение, разполагат с достатъчно финансови средства за лечение и издръжка, за да не бъдат в тежест на социално-осигурителните системи, и здравословното им състояние налага за тях да бъдат полагани непрекъснати грижи от квалифициран медицински персонал;”

в) точки 13 и 14 се изменят така:

„13. са членове на семейството на чужденец, получил разрешение за продължително или за постоянно пребиваване – когато документите, удостоверяващи семейните връзки и правото на издръжка, са признати или допуснати за изпълнение по реда на българското право;

14. са други членове на домакинството на чужденец по чл. 23а, ал. 3 или негови частни домашни помощници;”

г) точка 18 се изменя така:

„18. са членове на семейството на български гражданин и произхождащите от чужбина документи, които удостоверяват семейните връзки и правото на издръжка, са признати и регистрирани или допуснати за изпълнение по реда на българското

законодателство;”

д) в т. 19 числото „600 000“ се заменя със „100 000“.

2. В ал. 2, изречение второ се изменя така: „При подаване на заявление за издаване на първоначално разрешение за пребиваване се представят и документите, чрез които е обосновано заявлението за издаване на виза по чл. 15, ал. 1, а навършилите 18-годишна възраст чужденци, с изключение на лицата, които притежават статут на лица без гражданство в Република България, представят и документи за съдимост или за криминална или за полицейска регистрация, издадени съгласно законодателството на държавата на гражданството, на държавата на произход или на обичайното пребиваване.“

3. Алинеи 3, 4 и 5 се изменят така:

„(3) Заявлението за издаване на разрешение за продължително пребиваване се разглежда в срок при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

(4) При подаване на заявление за издаване на разрешение за продължително пребиваване лицата по ал. 1, т. 17, родените на територията на Република България низходящи на лицата по чл. 23а, ал. 1 и на чужденците, които притежават разрешение за продължително, за дългосрочно или за постоянно пребиваване, се освобождават от задълженията по ал. 2, както и да притежават виза по чл. 15, ал. 1.

(5) При прекратяване на брак поради развод или смърт службите за административен контрол на чужденците могат да издадат еднократно самостоятелно разрешение за продължително пребиваване на чужденец, който е получил разрешение за продължително или дългосрочно пребиваване на основание на чл. 24, ал. 1, т. 13 и 18, когато семейството е пребивавало непрекъснато и на законно основание на територията на Република България в продължение на най-малко две години.“

4. Алинея 7 се изменя така:

„(7) При наличието на извънредни обстоятелства на членовете на семейството на продължително, дългосрочно или постоянно пребиваващ чужденец и на членовете на семейството на български гражданин по чл. 2, ал. 6, т. 1, 2 и 3 може да бъде издадено еднократно самостоятелно разрешение за продължително

пребиваване по ред, определен с правилника за прилагане на този закон.”

5. Създава се ал. 8:

„(8) Приетото заявление за издаване на разрешение за пребиваване не поражда задължение за издаване на разрешение за продължително пребиваване. Отказва се издаване на разрешение за продължително пребиваване в случаите, в които основанието, което е посочено в заявлението, е различно от основанието за издаване на виза за дългосрочно пребиваване по чл. 15, ал. 1.”

§ 27. В чл. 25а накрая се добавя „или е налице държавен интерес”.

§ 28. Член 27 се изменя така:

„Чл. 27. (1) Срокът на валидност на виза за краткосрочно пребиваване и на разрешения с нея срок на пребиваване може да бъде продължен еднократно от органите за административен контрол на чужденците по причини от хуманитарен характер, при извънредни обстоятелства или при наличие на държавен интерес чрез полагане на персонализиран визов стикер и печат на издаващия орган в паспорта или заместващия го документ за пътуване по ред, определен в правилника за прилагане на закона.

(2) Срокът на пребиваване на лица, влезли в страната при условията на безвизов режим, може да бъде продължен еднократно от службите за административен контрол на чужденците по хуманитарни причини, свързани с извънредни обстоятелства, или при наличие на държавен интерес по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(3) Срокът на пребиваване на лице по чл. 23а може да бъде продължен от Министерството на външните работи без спазване на ограниченията по ал. 1 и 2 по ред, определен с акт на Министерския съвет.”

§ 29. В чл. 27а след думата „Държавните” се добавя „и общинските”.

§ 30. В чл. 28, ал. 3 числото „5” се заменя с „3”.

§ 31. В чл. 29 се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думите „включително тези, които са загубили гражданството си” и запетаята след тях се заличават.

2. В ал. 3 думите „За издаване на разрешение за продължително, дългосрочно или постоянно пребиваване националният“ се заменят с „Паспортът или заместващият го“, а числото „6“ се заменя с „3“.

§ 32. В чл. 30 след думата „чийто“ се добавя „паспорт или заместващ го“, а думите „или заместващ го документ“ се заличават.

§ 33. В чл. 31 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, т. 4 думите „принудително отвеждане до границата“ се заменят с „връщане“.

2. В ал. 4 думата „дипломатически“ се заличава.

§ 34. В чл. 33, ал. 2 думите „Чужденците, пребиваващи краткосрочно или продължително“ се заменят с „Чужденците, които са получили разрешение за пребиваване“.

§ 35. Член 34 се изменя така:

„Чл. 34. Всеки чужденец е длъжен да напусне страната до изтичане на разрешенния срок на пребиваване.“

§ 36. В чл. 35 се създава ал. 4:

„(4) В случай че срокът на валидност на разрешението за пребиваване е изтекъл преди завръщане в страната, чужденецът може да влезе на територията на Република България с виза по чл. 15, ал. 1, която се издава при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 9е, ал. 1.“

§ 37. В чл. 39а, ал. 1 т. 2 се изменя така:

„2. връщане до страна на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна;“.

§ 38. В чл. 41 се правят следните изменения и допълнения:

1. В основния текст думите „Принудително отвеждане до границата на Република България“ се заменят с „Връщане“.

2. Създават се т. 4 и 5:

„4. на чужденец, за който е налице влязло в сила решение за отказ, прекратяване или отнемане на международна закрила или убежище или по отношение на когото производството по Закона за убежището и бежанците е прекратено с влязло в сила решение, освен ако прекратяването е постановено спрямо

чужденец, за когото има решение за обратно приемане в Република България и производството не е било възобновявано;

5. се установи, че чужденецът е влязъл през границата на страната по законоустановения ред, но се опитва да я напусне не през определените за това места или с неистински, с преправен документ за задгранично пътуване или със заместващ го документ."

§ 39. В чл. 43 ал. 3 се отменя.

§ 40. В чл. 44 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 5 думите „принудителното отвеждане“ се заменят с „връщане“.

2. В ал. 6 думите „принудителното отвеждане до границата на Република България“ се заменят с „връщането“.

3. В ал. 7 думите „принудително отвеждане до границата на Република България“ се заменят с „връщане“.

4. В ал. 8 думите „принудителното отвеждане“ се заменят с „връщане“.

5. В ал. 11 след думата „домове“ се добавя „и в техните звена“.

6. В ал. 12 след думата „чл. 46а“ се поставя запетая и се добавя „ал. 1-5“.

7. Създава се ал. 13:

„(13) В случаите по чл. 41, т. 1 и 3 органът по ал. 1 може да издаде спрямо чужденеца заповед за краткосрочно настаняване в обособено за тази цел звено на специален дом за временно настаняване на чужденци за срок до 30 календарни дни за провеждане на действия по първоначална идентификация и установяване на самоличност и за преценка на последващите административни мерки, които следва да се наложат или предприемат. Чужденци, за които се предполага, че са малолетни или непълнолетни, се настаняват в специални помещения, отделно от краткосрочно настанените пълнолетни чужденци.

§ 41. В чл. 44б се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „принудителното отвеждане на чужденец до границата“ се заменят с „връщането на чужденец“.

2. В ал. 2 думите „принудителното отвеждане на чужденец до границата“ се заменят с „връщането на чужденец“.

§ 42. В чл. 46а се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Преди изтичането на всеки 6 месеца от настаняването в специален дом за временно настаняване на чужденци директорът на Дирекция „Миграция“ или оправомощено от него длъжностно лице предоставя информация за чужденците, които не са изведени от страната поради наличието на пречки за това. Информацията се изпраща до административния съд по местонахождението на специалния дом.“

2. Създава се ал. 6:

„(6) Заповедта за краткосрочно настаняване в звено на специален дом за временно настаняване на чужденци по чл. 44, ал. 13 може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред съда относно законността на настаняването. Жалбата не спира изпълнението на заповедта. Съдът се произнася по жалбата незабавно.“

§ 43. Член 56 се изменя така:

„Чл. 56. Министерството на вътрешните работи, Държавна агенция „Национална сигурност“ и Министерството на външните работи осъществяват информационен обмен за налагане на ограничения за влизане в Република България и за съгласуване на заявления за издаване на визи на чужденци.“

§ 44. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения:

1. В т. 3 думите „Редовен документ за задгранично пътуване или друг заместващ документ“ се заменят с „Паспорт или заместващ го документ за задгранично пътуване“.

2. Създават се т. 15-19:

„15. „Държавен интерес“ е налице, когато недопускането на чужденеца на територията на страната или напускането ѝ могат сериозно да навредят на международните отношения на Република България и това бъде потвърдено писмено от министъра на външните работи или от упълномощени от него длъжностни лица.

16. „Хуманитарни причини“ са налице, когато недопускането или напускането на територията на Република България на един чужденец ще създаде сериозна опасност за здравето или живота му поради наличието на обективни обстоятелства, или за целостта на семейството му, или висшият интерес на семейството или на детето изискват неговото допускане или оставане на територията на страната.

17. „Биометрични данни“ са цифрови изображения на лицето и на десетте пръстови отпечатъци, които се събират и използват за проверка на заявената самоличност, или за разпознаване и установяване на действителната самоличност.

18. „Анулиране на виза“ е решение на компетентен орган за обявяване за невалидно на разрешение за влизане и пребиваване на територията на Република България или за летищен транзит, когато впоследствие се установи, че не са били налице условията за издаването му, както и при наличие на данни, че визата е получена чрез измама.

19. „Отменяне на виза“ е решение на компетентен орган за обявяване на разрешение за влизане и пребиваване на територията на Република България или за летищен транзит за невалидно, когато условията за издаване на визата са отпаднали или по писмено заявление на лицето, на което е издадено.”

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 45. Глава втора „а“ се прилага и по отношение на лицата, на които вече е издадено „удостоверение за пътуване зад граница на лице без гражданство“ и не притежават решение за предоставяне на статут на лице без гражданство по този закон.

§ 46. В Закона за българските лични документи (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 82 и 105 от 2006 г., бр. 29, 46 и 52 от 2007 г., бр. 66, 88 и 110 от 2008 г., бр. 35, 47, 82 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 100 от 2010 г., бр. 9

и 23 от 2011 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 32 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 55 от 2011 г., бр. 21, 42 и 75 от 2012 г., бр. 23 и 70 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 14, 79 и 80 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 14 ал. 3, 4 и 5 се изменят така:

„(3) На продължително или постоянно пребиваващи чужденци – членове на семействата на българските граждани, както и на членовете на семействата на други граждани на Европейския съюз, на граждани на държави – страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и на Конфедерация Швейцария се издава „карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза“ при условия и по ред, определени в акт на Министерския съвет.

(4) На гражданите на Европейския съюз, които не са български граждани, на гражданите на държави – страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и на гражданите на Конфедерация Швейцария, които са упражнили правото си на свободно придвижване съгласно българското законодателство и обвързващите норми на правото на Европейския съюз, се издава удостоверение за пребиваване на гражданин на Европейския съюз при условия и по ред, определени в акт на Министерския съвет.

(5) На акредитираните в Република България служители в дипломатическите и консулските представителства на други държави или в представителства на международни организации Министерството на външните работи издава карта по чл. 59, ал. 5 при условия и по ред, определени в акт на Министерския съвет; картата удостоверява техните привилегии и имунитети съгласно международното право, а при необходимост – и право на влизане и пребиваване на територията на Република България.“

2. В чл. 16 ал. 5 се изменя така:

„(5) Личният номер идентифицира еднозначно гражданите на Европейския съюз, на държавите – страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, които не са български граждани и се ползват с правото на свободно придвижване, и членовете на техните

семейства, които не са граждани на Европейския съюз, на държавите – страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария. Начинът на неговото формиране се определя с акт на Министерския съвет.”

3. В чл. 21 се създава ал. 3:

„(3) Имената на лицата по ал. 1 в българските лични документи се изписват с българска транслитерация само когато те фигурират на латиница в документа за задгранично пътуване на лицето, с който е влязъл на територията на Република България и е получил пребиваване при условията и по реда на Закона за чужденците в Република България.”

4. В чл. 39 т. 1 се изменя така:

„1. временен паспорт – издава се от дипломатическите и консулските представителства на Република България след съгласуване с Министерството на външните работи, както следва:

а) със срок на валидност до 12 месеца – на български граждани, които пребивават в чужбина и не притежават редовен паспорт по чл. 38;

б) със срок на валидност до 3 месеца, съобразен с необходимото време за завръщане в Република България по обичаен маршрут – на български граждани, на които не са издавани български документи за самоличност след 1 септември 1999 г.; в случаите по чл. 76а и 77, когато в Министерството на външните работи е получен акт или заповед на органите по чл. 78; в случаите по чл. 30 от Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест; при трансфер на български граждани, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода” в чужбина, когато е получено разпореждане на Върховната касационна прокуратура; или по молба на компетентните местни власти с цел извеждане и връщане на българския гражданин; при подаване на заявление за издаване на временен паспорт се събират и обработват биометрични данни. Министерството на външните работи съгласува с Министерството на вътрешните работи издаването на временни паспорти на български граждани, на които след 1 септември 1999 г. не са издавани български документи за самоличност; освен това, когато при проверката на заявената самоличност личните

данни не са потвърдени, Министерството на външните работи може да изиска съдействие от органите на Министерството на вътрешните работи по реда на чл. 70, ал. 1, т. 5 от Закона за Министерството на вътрешните работи за установяване на действителната самоличност; редът и условията за служебно издаване на временен паспорт и за съгласуване се определят с акт на Министерския съвет;”.

5. Член 39б се изменя така:

„Чл. 39б. (1) Дипломатическите и консулските представителства на Република България издават временен документ за пътуване на гражданин на Европейския съюз, който не е български гражданин и не притежава валидни документи за пътуване, когато държавата – членка на Европейския съюз, чийто гражданин е лицето, не е представена в тази държава. При подаване на заявление за издаване на временен документ за пътуване се събират и обработват лични, в това число биометрични данни, при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет, с обвързващ акт на Европейския съюз или с международен договор.

(2) Дипломатическите и консулските представителства на Република България могат да издават временни документи за пътуване на граждани на държави, извън тези по ал. 1, когато не притежават валидни документи за пътуване и държавата, чиито граждани са, не е представена в държавата, в която те се намират, ако това е предвидено в договор между Република България и съответната държава на гражданството; образците на тези документи за пътуване, условията и реда за тяхното издаване, както и условията и реда за събиране на лични данни, включително биометрични данни, се определят с международния договор.”

6. В чл. 59:

а) в ал. 1 т. 8 и 9 се изменят така:

„8. удостоверение за пътуване зад граница на лице без гражданство – издава се от органите на Министерството на вътрешните работи на чужденци за срок 5 години;

9. временно удостоверение за напускане на Република България - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи.“;

б) в ал. 2 т. 3-6 се изменят така:

„3. разрешение за продължително пребиваване на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, с отбелязване „член на семейството на гражданин на Европейския съюз“ - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи със срок на валидност до 5 години;

4. разрешение за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, с отбелязване „член на семейството на гражданин на Европейския съюз“ - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи със срок на валидност до 10 години;

5. разрешение за продължително пребиваване на член на домакинството на гражданин на Европейския съюз, който не отговаря на определението за „член на семейството на гражданин на Европейския съюз“, с отбелязване „бенефициер съгласно член 3, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО“ - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи със срок на валидност до 5 години;

6. разрешение за постоянно пребиваване на член на домакинството на гражданин на Европейския съюз, който не отговаря на определението за „член на семейството на гражданин на Европейския съюз“, с отбелязване „бенефициер съгласно член 3, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО“ - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи със срок на валидност до 10 години.“

в) в ал. 3 т. 1 и 2 се изменят така:

„1. „карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза“ със срок на валидност до 5 години - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи на продължително пребиваващ член на семейството на гражданин на ЕС, който не е гражданин на ЕС;

2. „карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза“ със срок на валидност до 10 години - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи на постоянно

пребиваващ член на семейството на гражданин на ЕС, който не е гражданин на ЕС;”.

7. В § 1, т. 15 от Допълнителните разпоредби след думата „семействата“ се добавя „по смисъла на чл. 38, ал. 1, т. 1, буква „с“.

§ 47. В Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства (обн., ДВ, бр. 80 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 36, 93 и 102 от 2009 г., бр. 9 от 2011 г., бр. 21 от 2012 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 14 и 79 от 2015 г.) се правят следните допълнения:

1. В наименованието на закона след думата „съюз“ се поставя запетая и се добавя „които не са български граждани“.

2. В чл. 1, ал. 1 след думата „съюз“ се поставя запетая, добавя се „които не са български граждани“ и се поставя запетая.

3. В чл. 4, ал. 6 след думата „оспорване“ се добавя „за законосъобразност пред компетентния съд“.

4. В чл. 5, ал. 2 след думата „оспорване“ се добавя „за законосъобразност пред компетентния съд“.

§ 48. В Закона за правната помощ (обн., ДВ, бр. 79 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2005 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 42 от 2009 г., бр. 32, 97 и 99 от 2010 г., бр. 9, 82 и 99 от 2011 г., бр. 82 от 2012 г., бр. 15 и 28 от 2013 г. и бр. 53 от 2014 г.), в чл. 22, ал. 1 се създава т. 10:

„10. лицата, на които е отказан статут на лице без гражданство в Република България или е прекратено производството за предоставяне на статут на лице без гражданство по реда на Закона за чужденците в Република България, които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита.“

§ 49. В Закона за убежището и бежанците (обн., ДВ, бр. 54 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 31 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 52 и 109 от 2007 г., бр. 82 от 2009 г., бр. 39 от 2011 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 98 от

2014 г. и бр. 80 и 101 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 13, ал. 1, т. 14 думите „принудително отвеждане до границата на Република България“ се заменят с „връщане“.

2. В чл. 66, ал. 2 след думата „писмено“ се добавя „Главна дирекция „Гранична полиция“ и Дирекция „Миграция“ на“.

3. В чл. 67, ал. 1 думите „принудително отвеждане до границата“ се заменят с „връщане“.

4. В чл. 76в, ал. 2, т. 1 думите „принудително отвеждане до границата на Република България“ се заменят с „връщане“.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на 2016 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Щецка Цачева)

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България

Със законопроекта се предвиждат няколко групи съществени промени в Закона за чужденците в Република България.

На първо място се въвежда процедура за предоставяне на статут „лице без гражданство“ съгласно Конвенцията за статута на лицата без гражданство от 1954 г. и Конвенцията за намаляване на случаите на лица без гражданство, приета на 30 август 1961 г. в Ню Йорк, които Република България е ратифицирала със закон, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 11 от 2012 г.

Конвенциите на Организацията на обединените нации, свързани със статута на лицата без гражданство, са основополагащи международни актове, които регламентират положението на апатридите (лица без гражданство) и гарантират, че те ще се ползват от основни права и свободи без дискриминация. Проблемите с лицата без гражданство са неразделна част от големия въпрос за правата на човека. Твърде често лишаването от гражданство е свързано с насилствено прогонване от родните места, поява на бежанци, принудително разселване и други проблеми от хуманитарен характер. Липсата на гражданство е нежелано състояние, както от гледна точка на интересите на отделните индивиди, така и за съответните държави. То често може да предизвика нестабилност и заплаха за националните интереси.

Особен интерес представлява политиката на Организацията на обединените нации, на Съвета на Европа и на Европейския съюз по въпросите на убежището, миграцията, бежанците и гражданството. Стременията за съгласуваност, както и за последваща хармонизация на националните политики, законодателства и практики с тенденция към изграждане на обща „Европейска политика по въпросите на гражданството и на лицата без гражданство“ са ярко изразени през последните години. В Европейския съюз се придава голямо значение на развитието на пространството на свобода, сигурност и правосъдие за гражданите на територията на Европейския съюз. Ето защо към лицата трябва да има уеднаквени стандартни процедури, условия на приемане, производства за определяне на съответния статут.

Факт са значителните разлики между националните разпоредби и особености при прилагането им. Предполага се, че общите принципи и правила ще намалят вторичната мобилност в шенгенското пространство и ще увеличат доверието между държавите членки. Подчертава се значението на външното измерение на политиката на Европейския съюз към трети държави и към международни организации в областта на свободата, сигурността и правосъдието и необходимостта от по-добро

интегриране на тези политики в общите политики на Европейския съюз.

Във връзка с изложеното и предвид това, че националното законодателство не урежда тази проблематика, се предприеха необходимите действия, за да се въведе процедура по определяне на статута за лицата без гражданство. За тази цел се извърши анализ на добрите европейски практики, като работна група подкрепи позицията, че е подходящо да се възприеме практиката на Унгария. В този смисъл се подготвиха необходимите нормативни изменения и допълнения, чрез които да се установят условия и процедури за издаване на документ за пътуване на апатридите, на които страната ни е предоставила статут на лице без гражданство, както и на тези, на които друга държава е предоставила статут на лице без гражданство, постоянно или дългосрочно пребиваващи са в Република България и поради непреодолими причини не могат да подновят документа си за пътуване от държавата, която първоначално го е издала.

Регламентира се понятието „апатрид“ като лице, което не се разглежда като гражданин на нито една държава в съответствие с нейното законодателство. Урежда се правният статут на апатрида. Статут на лице без гражданство ще се предоставя от дирекция „Миграция“ при Министерството на вътрешните работи.

Предвижда се на лицето, придобило статут на лице без гражданство в Република България, което притежава разрешение за постоянно или дългосрочно пребиваване на територията на страната, да се издава документ за самоличност „удостоверение за пътуване зад граница на лице без гражданство“ със срок на валидност пет години, в който да е отбелязано, че е издаден съгласно изискванията на Конвенцията за статута на лицата без гражданство, приета на 28 септември 1954 г. в Ню Йорк от Организацията на обединените нации. Заглавната страница на документа ще съдържа и обозначението „Конвенция от 28 септември 1954 г.“

На следващо място със законопроекта се обръща специално внимание на разпоредбите, които уреждат снемането на биометрични данни и издаването на карти на членове на персонала на дипломатическо или консулско представителство, или на представителство на международна организация в Република България, както и на членовете на техните семейства.

Чрез тези промени се възстановява нормативната уредба преди изменението на Закона за чужденците в Република България през 2013 г., с което от кръга на правоимащите погрешно са били изключени съпругите/съпрузите на акредитираните служители.

Предвидено е създаването на електронен регистър в Министерството на външните работи на издадените карти на членове на персонала на дипломатическо или консулско представителство, на представителство на международна

организация в Република България, както и на членовете на техните семейства. За регистрацията ще бъдат уведомявани Министерството на вътрешните работи, Министерството на финансите (с оглед освобождаването от данъчни задължения) и Държавна агенция „Национална сигурност“.

Създава се изрична правна уредба по отношение на представяните пред службите за контрол на чужденците документи, съставени в чужбина и удостоверяващи семейни връзки, като се въвежда изискването те да са признати или допуснати за изпълнение по българското право. Това предложение е мотивирано от доста противоречивата практика при представяне на такива документи пред българските държавни структури и има за цел да създаде предпоставки за въвеждане на някакви първоначални основни изисквания в тази сфера, като тези разпоредби по-нататък бъдат доразвити при следващи законодателни промени.

С промяната в чл. 9б, ал. 1 българското законодателство се привежда в синхрон с решението на Съда на Европейския съюз по дело С-575/12, според което гражданите на трети държави могат да влизат на територията на Съюза с валиден документ за пътуване и валидна виза, положена в обявен за невалиден паспорт.

Предложени са също и промени по отношение обжалването на отказите за издаване на визи, като изрично е записано, че те могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред съд относно тяхната законосъобразност. Така ще се създаде една яснота по отношение на пределите на компетентност на съдилищата в случаите, в които е налице обжалване на откази за издаване на визи.

Спрямо лицата, кандидатстващи за визи за дългосрочно пребиваване на основание това, че осъществяват търговска дейност в страната се въвежда изискване разкритите 10 работни места да са на пълно работно време, като това изискване следва да е налице за всеки съдружник поотделно. Считаме, че по този начин право на продължително или постоянно пребиваване в страната ще могат да получават само лица, които в действителност осъществяват търговска дейност, а не такива, които само използват за тази цел регистрацията на едно търговско дружество.

По-строги изисквания се въвеждат и по отношение на лицата, които кандидатстват за виза за дългосрочно пребиваване в качеството си на представители на чуждестранни търговски дружества. За тях се предвижда извършване на предварителна проверка и оценка на представените документи относно активността и данъчната изрядност на дружеството и относно планираните дейности на представителството. По този начин ще се намали възможността от злоупотреба с правата, които законът дава на чужденците, желаещи да се установят трайно в страната.

С приемането на проекта ще се възстанови и законовата възможност, премахната през 2013 г., за продължаване срока на пребиваване на чужденец, който вече се намира на територията на страната, но не може да я напусне поради причини, за които той не носи отговорност.

Извършени са допълнителни уточнения в някои от най-често използваните в закона определения, като „държавен интерес“ и „хуманитарни причини“. Те са прецизирани, за да бъдат избегнати възможностите за разширителното им тълкуване.

Друга група промени са насочени към уеднаквяване на терминологията с европейската, като навсякъде в Закона за чужденците в Република България и в Закона за убежището и бежанците думите „принудително отвеждане“ са заменени с „връщане“.

С проекта се въвежда и нова обезпечителна мярка с временен характер, а именно „краткосрочно настаняване“ в обособено за тази цел звено на специален дом за настаняване на чужденци. По този начин се прави ясно разграничение с оглед целите, с които се настаняват чужденци в специалните домове на дирекция „Миграция“, като в звено на специален дом ще могат да се настаняват чужденци за провеждане на действия по първоначална идентификация и установяване на самоличност и за преценка на последващите административни мерки, които следва да се наложат или предприемат, а в специален дом – за връщане.

Преходните и заключителните разпоредби на законопроекта предвиждат изменения и допълнения в Закона за българските лични документи (ЗБЛД) и в Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства (ЗВПНРБГЕСЧТС).

Предлаганите промени в ЗБЛД ще създадат по-детайлна уредба на случаите и условията, при които се издават временни паспорти на български граждани, където в момента уредбата е недостатъчна и фрагментарна. Разграничени са за първи път различните хипотези, в които издаването на такъв паспорт се налага, в това число при служебното му издаване, като по този начин ще се облекчи работата на задграничните представителства на Република България, които в момента са принудени често да тълкуват сами законовите разпоредби в зависимост от конкретния случай.

Създава се законова уредба по отношение на съществуващите в момента договорни задължения на Република България да издава временни паспорти – национален образец – на граждани на трети държави, например Черна гора. По този начин националното законодателство се привежда в съответствие с международноправните задължения на страната.

В Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства се прецизира основанието за

обжалване на отказа за издаване на виза на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, като се уточнява, че това може да стане само по законосъобразност. По този начин се уточняват правомощията на съда в случаите на обжалване, като ще се намали възможността за създаване на разнородна съдебна практика.

Като цяло се очаква предложените изменения и допълнения да доведат до улесняване на практическото прилагане на посочените по-горе закони. Друг очакван ефект е изясняването на законово ниво на казуси, възникнали в практиката, по които досега законите не са давали точни отговори.

По този начин ще се намалят възможностите за различно тълкуване от органите, които ги прилагат. Очаквани резултати от приемането на проекта са и да се регламентират условията и редът за издаване на документ за пътуване на лицата без гражданство (апатридите), както и да се удостовери техният правен статут.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

